

A CĂZUT JIVKOV DUPĂ 35 DE ANI DE PUTERE

Căderea lui Todor Jivkov, lider necontestat al Bulgariei timp de trei decenii, a provocat un entuziasm general pe străzile Sofiei. FOTO: REUTERS

O singură zi a mai durat regimul lui „papa Jivkov” după căderea zidului de la Berlin. În 1989, Todor Jivkov este liderul cu cea mai lungă domnie, 35 de ani. În urma căderii sale are 78 de ani, implințiți la 7 septembrie. Cariera lui politică începe în 1932, când devine membru al partidului comunist. Se termină la 10 noiembrie 1989, când este schimbat din toate funcțiile. O ședință a Biroului Politic îl înlocuiește cu un vot strâns, 6 la 4. Un complot montat cu asistența Moscovei de căjiva dintre foștii lui fideli. Jivkov a acceptat să părăsească poziția de șef al partidului. I s-a promis – ca și lui Husak și lui Kadar – că va păstra președinția Bulgariei. După demisia din Biroul Politic, are loc plenara CC al PCB, care trebuia să ratifice alegerea fostului ministru de Externe Petăr Mladenov ca șef al partidului și să aprobe demisia lui Jivkov. Todor Jivkov își citește raportul ca de obicei. Prim-ministrul Gheorghe Atanasov iese la tribună și anunță membrii Comitetului Central că Todor Jivkov a fost schimbat din toate funcțiile pe care le deține. Surpriză totală. Jivkov părăsește nervos sala. Nimic nu anunța o asemenea întorsătură. Zvonuri circula la Sofia, dar nimic concret. La începutul anului, într-un interviu, Jivkov declara sigur pe el: „În Bulgaria, nu vor fi alte partide la putere, cu excepția noastră (...). Situația va fi sub control, nu va faceți probleme”. Și în legătură cu propriul viitor: „În primul rând, va trebui să modificăm statutul partidului, ceea ce nu se va putea face decât la Congresul al XIV-lea, în 1992 (...). Așadar, mă voi putea retrage liniștit la vârsta de 85 de ani”. Nu a mai durat un an de la data acordării acestui interviu până când a pierdut puterea. La azul vestii demiterii lui Jivkov, mii de oameni au ieșit pe străzi. Centrul

Sofiei s-a umplut cu o mulțime de 5.000 de oameni care cântă, scandează. De la moartea Ludmillei Jivkova, fata lui Todor Jivkov, în 1980, nu se mai văzuse o asemenea mulțime. Dacă atunci era plânsă cea care trezise sentimentul național și relaxase puțin spațiul public, acum era salutăta cu entuziasm plecarea unui dictator. (...)

În ședința Biroului Politic, cu 6 voturi contra 4, Jivkov este demis. În ședința Comitetului Central care urmează, prim-ministrul Atanasov anunță demiterea sa din toate posturile, nu numai din cea de șef al partidului. În câteva minute, centrul Sofiei este ocupat de zeci de mii de oameni, care salută sfârșitul erei Jivkov. Iată ce spune un martor: „Încă de la primele cuvinte ale anunțului oficial, orașul Sofia a explodat literalmente de bucurie. La ferestrele caselor, oamenii strigau și cântau, trăgeau focuri de armă în aer ca în noaptea de Revelion. Pietețele monumentale din Capitală, obișnuite cu tristețea macabră a manifestărilor comandate de regimul comunist, erau invadate de o mulțime care deborda de entuziasm. De acum înainte, totul părea posibil și la îndemână o dată ce scăpaserăm de cel care, cu numai câteva săptămâni în urmă, jura că va conduce țara până în anul 2000!”

Posteritatea regimului Jivkov, ca peste tot unde un dictator s-a prăbușit, este plină de euforie și speranță în primele zile și săptămâni. Cu căderea lui Jivkov se încheia prima fază a revoluției.

Stelian Tănase, Din volumul Istoria căderii regimurilor comuniste, București, Humanitas, 2009, p. 227, 233-234

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul

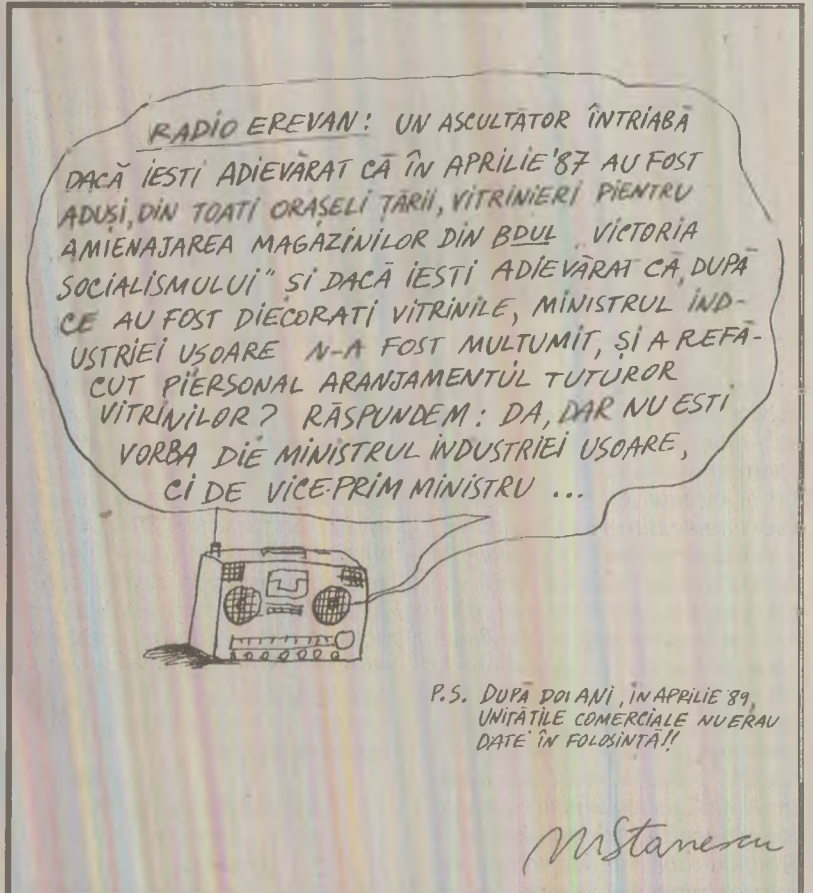
Angelica avea 10 ani în 1989. Copilăria și-a petrecut-o într-o comună din județul Giurgiu. Acum locuiește în București. „O soră și un frate. Cinci înși într-o casuță mică, dar foarte bine întreținută și aranjată de mama. Mamei mele îi plăcea mult să croșeteze. Așa că, de fiecare dată când avea timp, mai ales în anotimpurile

friguroase, toamna și iarna mai cu seamă, ba cosea pe itamină, ba croșeta macrame, făcea și laseta. Cine avea așa ceva în casă era cu adevărat cochet în acea vreme. Nu toată lumea avea mândri cu asemenea minunății care să troneze ba pe masa pentru cafea, ba pe televizor sau în vitrinele cu geam pe care

mama le umplea cu atâtea migală și răbdare cu bibelouri sau ceșcuțe și farfurioare de cafea sau de ceai. Niciodată nu am fost niște oameni înstăriți. Doar muncitori. Aveam pământ în spatele casei. Aveam pământ și la câmp. Mă săturasem de atâtea pământ. Aveam senzația că nu s-a mai scap niciodată de el, că mă va

urmări toată viața și că mă va înghiți la un moment dat, mai ales că, eram cea mai mică, așa mă tachina sora mea mai mare atunci când refuzam să merg la școala de cartofi sau la cules de vie. Părinții mei erau cadre didactice. Salarii mici, ca și acum.

(Continuare în pag. a II-a)

RADIO EREVAN: UN ASCULTĂTOR ÎNTRIABĂ
 DACĂ ÎEȘTI ADIEVĂRAT CĂ ÎN APRILIE '87 AU FOST ADUȘI, DIN TOATE ORĂȘELIȚILE TĂRII, VITRINIERI PENTRU AMENAJAREA MAGAZINILOR DIN BDUL VICTORIA SOCIALISMULUI? ȘI DACĂ ÎEȘTI ADIEVĂRAT CĂ, DUPĂ CE AU FOST DECORATI VITRINILE, MINISTRUL INDUSTRIEI USOARE N-A FOST MULTUMIT, ȘI A REFĂCUT PIERSONAL ARANJAMENTUL TUTUROR VITRINILOR? RĂSPUNDEM: DA, DAR NU ESTI VORBA DE MINISTRUL INDUSTRIEI USOARE, CI DE VICEPRIM-MINISTRU ...

P.S. DUPĂ DOI ANI, ÎN APRILIE '89, UNITĂȚILE COMERCIALE NU ERAN DATE ÎN FOLGȘINTĂ!

M. Stănescu

Vineri, 10 noiembrie 1989, Elena Ceaușescu l-a primit pe Vasile Bărbulescu (orele 9:15 - 9:25). Rudă prin alianță cu Nicolae Ceaușescu, judecând după contactele menționate în agenda șefului ei de cabinet, Bărbulescu era un apropiat al Tovarășei. Dintre toate rudele Ceaușescuilor avea și funcția cea mai înaltă - de partid. La Cabinetul 2 au fost apoi împreună primiți Emil Bobu și Constantin Radu (orele 9:25 - 9:45). Dacă la București nu era nimeni încă la curent cu ceea ce se petrecea la Sofia în acea zi, calde erau evenimentele din Germania estică. „Mergem înainte, Nicolae” - îl asigurase Honecker pe Ceaușescu la ultima întâlnire prelejuită de festivitățile împlinirii a patru decenii de la fondarea Republicii Democratice Germane. În urmă cu o lună de zile, la 7 octombrie, îi arătase lui Ceaușescu atâtea prețuiri încât îl așezase la masa festivă între Mihail Gorbaciov și Yasser Arafat. I se comunicase, oare, Eleni Ceaușescu că multe proteste primite de Honecker la

Agenda Eleni Ceaușescu

ORA	CONTINUT
9:15 - 9:25	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul
9:25 - 9:45	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul
10:30 - 10:55	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul
11:40 - 11:55	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul
12:00 - 12:55	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul
17:45 - 18:35	Prima vizită la București și întâlnirea cu milițianul

debarcare se refereau la funcția nevestei? Margot Honecker, poreclită „Vrăjitoarea mov”, fusese înaltă de soț în postul de ministru al educației în Germania estică încă din 1963. De ieri, pe granița dintre Estul

SALA DE LECTURĂ

JURNALUL ZILEI

La Satu Mare a avut loc Conferința organizației de partid, în care s-a confirmat alegerea lui Nicolae Ceaușescu în fruntea PCR la Congresul al XIV-lea. În capitala Cehoslovaciei s-au încheiat lucrările Consfătuirii secretarilor cu probleme economice ale partidelor comuniste din CAER. În cadrul „Zilelor culturii clujene” au avut loc manifestări dedicate creației și artei populare.

Sătmărenii au propus realizarea lui Ceaușescu

La Satu Mare a avut loc Conferința organizației județene de partid, convocată pentru a propune realizarea lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general la Congresul al XIV-lea.

(Continuare în pag. a II-a)

Amintirile translatorului lui Ceaușescu despre prietenia româno-bulgară

Tiberiu Iovan a fost moștenit de Ceaușescu de la Gheorghiu-Dej ca traducător oficial de limbă bulgară. Din longeviva „prietenie româno-bulgară”, exprimată public prin strângeri de mână și pupături „frățești” între Ceaușescu și Jivkov, fostul interpret a reținut multe întâmplări anecdotice.

Discuții de înalt nivel

Despre Jivkov, Tiberiu Iovan știe că fusese „la bază” tipograf. Mai cultivat, prin urmare, decât „al nostru”. Ce discuta cu Ceaușescu, „în numele popoarelor” român și bulgar? „Discuții economice puțin, se mergea mai mult pe discuții politice... Adică informare reciprocă. Nu era sub formă de interogatoriu. Ceaușescu încerca discret să-l desprindă pe Jivkov de ruși. I-a spus o dată că să ne gândim la relațiile cu China, că e o țară puternică, că nu știu cum, că nu trebuie să ne legăm numai de unii... Dar Jivkov s-a făcut că n-aude. N-a reacționat în nici un fel...”

Ce era prietenia româno-bulgară și ce business ascundea sloganul? - I-am întrebat. „Nu, nu se băgau în afaceri, a fost răspunsul fostului translator. Considerau probabil că în domeniul... și nici n-aveau ce dezvolta. Principiul scop pentru care s-au întâlnit era proiectarea unui nou pod peste Dunăre. O nouă hidrocentrală ar fi fost acolo. Asta s-a discutat mai mult. Nu s-a făcut.”

Se creau uneori în delegația oficială de partid și de stat și momente neprevăzute ca acesta: „În Bulgaria, la o vânătoare. Era și lotul feminin de gimnastică acolo, cazat în vila respectivă, și, la spartul târgului, Ceaușescu îi spune la Ștefan Andrei, unul dintre... Eu, în locul lui nu m-aș lăuda atâtea. Unul dintre cei mai mari lingăi, ca mai toți oltenii. Asta era probă de calitate. «E oltean de-al nostru, să știi.» și îi spune Ceaușescu lui Ștefan Andrei: «Aveți grijă să nu rămâneți mult pe aici, să beți sau nu știu ce!». Probabil se gândea să nu umble aștia la lotul de gimnastică.”

Complice cu Jivkov în fața „savantei de renume mondial”

Cum era tratat de Jivkov și de Ceaușescu, translatorul român nu are a se plânge. „S-a purtat cu mine foarte civilizată, spune despre Ceaușescu. Vorbea cu dvs. și la un spectacol de gală era la un congres al bulgarilor numai două delegații socialiste la cel mai înalt nivel - Ceaușescu și Brejnev, ceilalți traducători nu mai erau. Nici al lui Brejnev, nici al lui Jivkov. Toți bulgarii știau rusa. Și îi dă, îi dă Jivkov pe rușește: Băutura bună, dar miroase a ploșnițe. Și când să spună aștia cuvântul pe rușește, cuvântul ploșniță, se uită lung la mine, băi, sunt de română, nu sunt de rusă. Și am știut cuvântul asta. Am crescut în ochii lui. Numai că nu m-a îmbrățișat pentru asta, că l-am salvat.”

(Continuare în pag. a III-a)

Înțepătura mortală a KGB-ului

În ziua de 7 septembrie 1978, Gheorghiu Markov, un scriitor bulgar emigrat, care lucra pentru Secția bilingvă a postului BBC, aștepta autobuzul nu departe de sediul radioului pe Podul Waterloo din Londra. Un trecător l-a atins ușor cu umbrela, scuzându-se amabil în engleză cu un ușor accent, și a dispărut în mulțime. A luat un taxi și a dispărut. Seara, Markov s-a îmbolnăvit. A descoperit în partea de sus a șoldului drept un punct mic cu un diametru de 2 milimetri plin de sânge proaspăt. A doua zi, o pată galbuie rotundă de 1 centimetru și jumătate a apărut în jurul acestui punct. Avea febră. Curând, nu

a mai putut să vorbească. A fost dus la Spitalul Saint James, unde starea lui s-a înrăutățit de la o oră la alta. Fața i s-a umflat, apoi tot capul. A murit în chinuri cumplite în ziua de 11 septembrie.

Acest sfârșit sinistru l-a alarmat pe un alt refugiat bulgar, care trăise ceva asemănător cu două săptămâni înainte, dar încă mai era în viață. În ziua de 26 august, ieșind din metroul parizian împreună cu soția, jurnalistul Vladimir Kostov fusese împins de un necunoscut și simțise o înțepătură ușoară în fesă. Necunoscutul, ca și dublura lui londonează, s-a scuzat politicos și a dispărut. La

puțin timp după aceea, Kostov a făcut febră, mușchii lui s-au umflat și a devenit roșu, dar, după un moment, roșeața s-a atenuat și apoi a dispărut.

Cazul lui Markov l-a făcut pe Kostov să se interneze. Radiografia a dezvăluit prezența unui corp străin în locul înțepăturii. Operația a fost o adevărată muncă de bijutier: s-a reușit extragerea unor fragmente mici de metal și a unei capsule în miniatură, făcută dintr-un aliaj de platină și iridiu, care nu e niciodată respins de corpul uman.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

10 NOIEMBRIE

În seara zilei de 10 noiembrie, mă întorceam de la Moscova, când, la ușa avionului aterizat la Chișinău, o doamnă (rusofonă) responsabilă în sala oficială a aeroportului, care întotdeauna era foarte amabilă, s-a „năpustit” lângă asupra mea, invinându-mă că am adus situația de dezastru, în urma căreia la Chișinău au avut loc confruntări soldate cu 40 de morți. Am rămas șocat de această știre. Nu găseam cuvinte să-i răspund. Dî V. Pușcaș, care m-a întâlnit la aeroport, m-a informat imediat despre ce era vorba. L-am ascultat, auzindu-l numai după ce m-a liniștit că nu sunt victime. Cineva tensionat atmosferă și prin răspândirea premeditată a zvonurilor. Cu siguranță, aceștia nu erau moldovenii. S-au întâmplat următoarele. Pe la ora 16:00, un grup de oameni, adunați lângă monumentul lui Ștefan cel Mare, cărora nu le trezise obida de la 7 noiembrie, precum și din cauza unui mic incident de rutină dintre niște hoți și un milițian, au mers la Ministerul Afacerilor Interne pentru a cere scoaterea. Aședind instituția, au început a scandă lozinci anti-Miliție, au blocat circulația transportului pe artera principală a municipiului.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN BANCOTECA „EPOCI DE AUR”

Popescu spionu' s-a mutat!

În preajma Congresului al XIV-lea, pe fondul creșterii nemulțumirilor colective, suspiciunea autorităților devenea tot mai vizibilă și mai apăsătoare. Chiar și în redacțiile presei centrale, măsurile menite să asigure „manifestarea vigilenței revoluționare” deveniseră insuportabile. Abonamentele la publicațiile străine erau cam de mulțisor poveste, amintire, dar până și lectura benignerelor buletine informative redactate zilnic de către Agerpres era un lux. Cât privește contactele cu străinii, ele se desfășurau într-un cadru strict delimitat. O vreme, reducerea cotei abonamentelor la presa străină a fost pusă pe seama diminuării efortului valutar al țării. Numai că, acum, după achitarea integrală a datoriei externe, devenea tot mai clar că singurul motiv real pentru asemenea restricții nu era decât dorința de a ține cât mai departe de ochii cititorului român - inclusiv sau mai ales de ochii cititorilor care lucrau în presă și care tot cititorii erau și ei, doar că nițel mai avizați! - criticile severe la care era supus regimul de la București în presa

promotori. În aceste împrejurări, nici nu este de mirare dacă foarte repede au apărut bancurile pe tema asta. Bancuri dintre care cel mai reușit mi se pare acesta:

Un pericolos spion al unei agenții dușmănoase sosește, în mare taină, pe Aeroportul Otopeni. Abia ajuns, se schimbă în toaleta aeroportului și ia înfășurarea unui turist vesel și nonșalant. Nu înainte de a rememora codul, parola și, mai ales, adresa omului de legătură de aici, din București. Pentru a-și pierde urma, spionul schimbă, pe rând, mai multe mijloace de transport. Într-un târziu, miez de noapte, ajunge în fața unui bloc stinger din marginea cartierului Balta Albă. Intră în bloc și sună la o ușă. Li deschide o bătrânică, iar „agentura” rostește parola:

- Carne de vier cumpărăm!
 Bătrânică îl privește lung și nimic. Se vede treaba că nu aude. Agentura nu dispera și repetă, de data asta ceva mai tare:
 - Carne de vier cumpărăm!
 Tot nimic! Încă o dată, încă o dată și iar o dată. Ieșindu-și din minți, „ornul negru” zbiară cât îl țîn plămâni:
 - Cucoană, pricepe o dată ce-ți spun. Caarne de vier cumpărăm!!!
 În sfârșit, bătrânică a priceput:
 - Aaaa, pe Popescu spionu' îl căutați?! Nu mai stă aici, s-a mutat în Drumul Taberei.
 Serban CIONOFF

CALENDAR

10 noiembrie (vineri)
 Soarele a răsărit la 7:05, a apus la 16:54
 Luna a răsărit la 14:58, a apus la 3:18
 Sărbătoare creștină: Sf. Ap. Rodion, Olimp, Erast și Sosipatru; Sf. Mc. Orest

S-a întâmplat la 10 noiembrie 1989

● Taifunul „Gay”, care a lovit coastele sudice ale Thailandei, a provocat moartea a peste 500 de marinari și pescari, precum și pierderea a peste 100 de ambarcațiuni și a unei platforme de foraj. Alte 71 de persoane și-au pierdut viața în provincia Chumpon, cea mai afectată de calamitate. Se menționa că suprafețe cu plantații de cocos sau de arbori de cauciuc au fost distruse total sau parțial.

Ramona VINTILĂ

Amintirile translatorului lui Ceaușescu despre prietenia româno-bulgară

(Urmare din pag. 1)

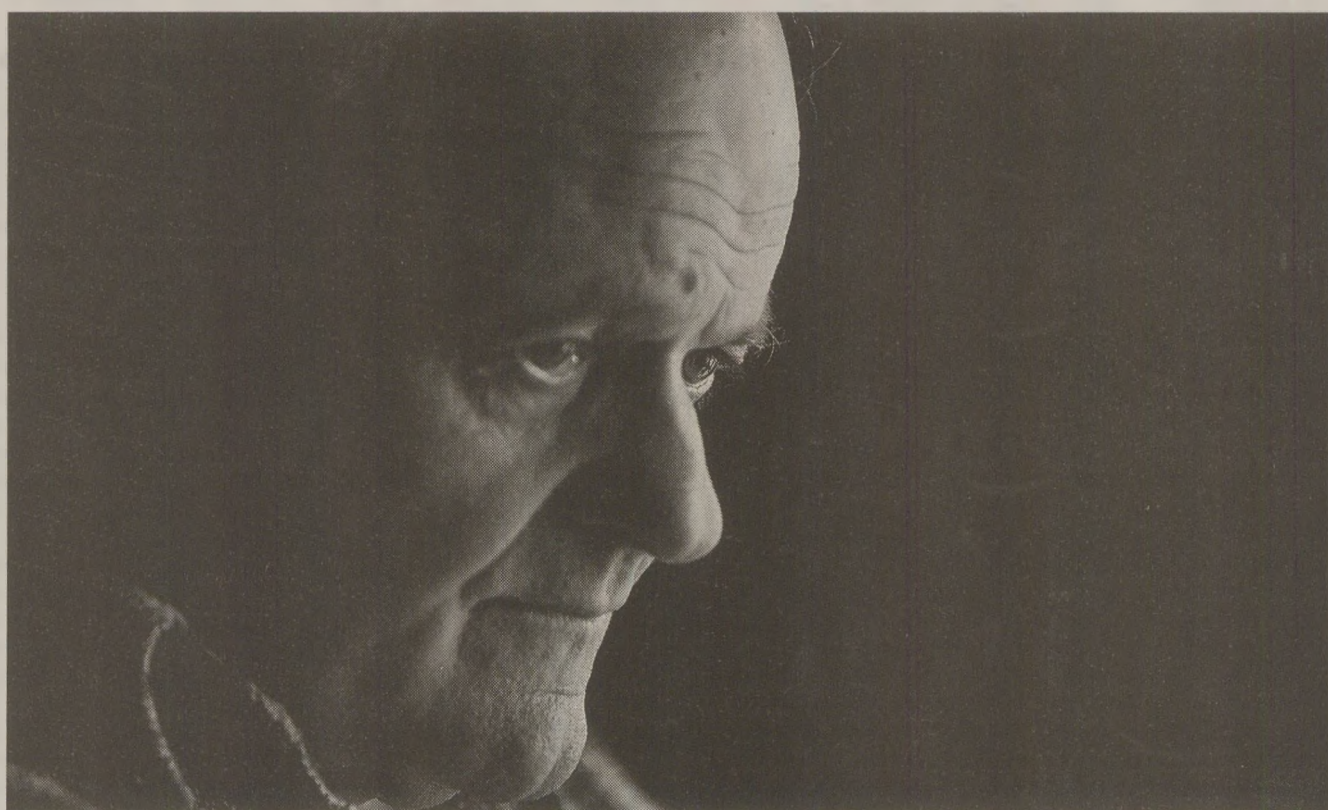
Când l-au dus pe Jivkov la Institutul de Chimie, unde era director Ceaușescu, și-a dat seama Jivkov că nu-mi convine terminologia, că nu prea mă descurc. Zice: spuneți ce vreți, adică nu mă interesează, să nu traduc ce spune. Mie, ca profan, ea mi s-a părut stăpână pe tehnologie. Îi prezenta activitatea științifică, conducerea institutului. Când de aici i-au scos treaba cu „codoiul” în loc de CO₂. Jivkov n-avea nici un chef de vizită acolo, dar, din complexitate, deh, era tovarășa, soția lui Ceaușescu, a acceptat din start. De regulă erau acceptate obiectivele propuse. Oaspetelui i se propunea programul și îl accepta în întregime sau nu.”

Șefi de stat și traductori

Despre vizite și programul lor, translatorul era anunțat în ultimul moment. „De regulă eram anunțat în ultima clipă, că știu că o dată a fost scandal mare, povestește Tiberiu Iovan. Eram în concediu, pe Obârșia Oltului. Spusem că plec în concediu și m-au căutat, nu m-au găsit, au umblat, în fine a ieșit cu scandal. Mi se spunea în ultima clipă, nu în timp util. Programul vizitei îl aflam când se prezenta cu oaspetele, îl aflam ca interpret. O singură dată, cuvântările mari la o masă oficială erau traduse și puse pe masă. Asta nu înseamnă că nu avea loc și traducerea directă. Chiar dacă erau la masă, traducătorul avea scaun în spate. Sergiu Celac a pățit o dată. Era cunosător și de rusă, de franceză formidabil și știa și engleză bine. Celac s-a apucat să mănânce și Ceaușescu aștepta traducerea lui. Iar el era cu gura plină și l-a cerat pentru asta. „Ce, nu poți să mănânci pe urmă?” Nu știu dacă era de față cu ceilalți, că el mi-a povestit. Am primit și eu observație. S-a dus la Jivkov, la Constanța era un obiectiv modern atunci și a coborât din elicopter, se auzeau motoarele văjâind... aia „Ceaușescu - Jivkov”, eu în spate, că, deh, asta e, și îi spunea ceva lui Jivkov. Și n-am auzit. Se întoarce la mine: «N-am auzit». Tot cu privirea înainte, repetă. Și atunci mi-a zis: «Ce, ești surd?». Am și dispărut de acolo, am întins-o! Pe urmă s-a băgat traducătorul lui Jivkov, a văzut, și s-a băgat el. A văzut că am plecat, nu mi-a zis nimica pe urmă în elicopter. Intr-o zi când am mers la vânătoare nu mi-am dat seama că o să stau toată ziua în mașină, că o să merg cu el în mașină. Era în Bulgaria și-a luat ARO-ul lui special de aici. Era un coniac bun și am băut și eu. Nu m-am gândit și eram cam mahmur și se vedea și pe față. N-a zis nimic. E clar că a simțit mirosul. Imposibil să nu-l fi simțit.”

Primul banchet al secretarului general Ceaușescu

Translator din vremea lui Gheorghiu-Dej, Tiberiu Iovan a văzut și cum au evoluat relațiile lui Ceaușescu cu ceilalți. „La început îl primeam pe Jivkov la sediul cabinetului, povestește. Stăteau picior peste picior, frumos. I se adresa cu «lean» lui Maurer, cu «Șașu» lui Bărlădeanu și așa mai departe. La per tu. Se băgau peste Ceaușescu în vorbă. Pe urmă, după doi-trei ani gata! Cu «tovarășul»! I-a pus la respect, a scăpat de el. El a vrut să-i rămână totuși Maurer pentru statutul lui că e intelectualul care dezvoltase relația cu Franța, îl adusesse pe Gaulle și așa mai departe. A fost chestia aia de pomină cu primul secretar de la Craiova la miting: «tovarășul de Gaulle». Și la Bodnăraș ținea să rămână. Tot cu prestigiu, cu trecut. Bodnăraș era sobru, civilizată, educat, se cunoștea și ținuta militară, de ofițer. Ținută superioară. Mai erau aștia, activiștii de județe. Când era Ceaușescu acolo, aveau grijă să nu

Tiberiu Iovan a fost interpret oficial de limba bulgară și în timpul lui Gheorghiu-Dej, și în timpul lui Nicolae Ceaușescu. JURNALUL FOTO

scape caii. A fost o treabă: prima recepție. Ultima recepție care a fost dată la palat, la Snagov. Gheorghiu-Dej dădea recepții acolo. Ceaușescu n-a mai dat. Era un palat, îmi amintesc că am văzut-o pe Lica Gheorghiu. Mamă, cât costă o armă ca asta!». Întrebarea era retorică. «Costă cât trei Mercedesuri, da' cât trei Mercedesuri noi!». Vânătoarea cum se desfășura, nu am răspuns. Cam nu era cinstită. Mulți, foarte mulți gonaci care luau locul, rezervația, că numai în rezervație făcea... Asta era boală. Aproape toți s-au făcut vânători. Stoica s-a împuscat cu arma de vânătoare. Doamne, ce talent avusesse să scape de el! Dumnezeule, diabolul! Erau mulți gonaci. O dată erau doi, unul era ungur, nu vorbea prea bine românește. Era o vânătoare în Harghita. Și vin doi gonaci care nu și-au dat seama că se apropie de linia vânătorilor și unul întreabă: «Bă, ai găsit ceva?». «Am găsit o...!» Dar Maurer: «Dă-mi-o mie,

că am nevoie!». Vânătorul era concentrat ca într-un fel de pălnie pe margine ca să iasă la standurile principale. După, o masă, cam atât... O masă obișnuită. Nici nu știu dacă era orchestră sau ceva...” Jivkov vorbea și el de distracțiile de-acasă. „El vorbea că au un bar așa mai civilizată, era cântărețea aia a lor Leibanova care cânta acolo. Și zice: «Acolo cântă orice, eu le-am zis numai «Lili Marleen» să nu cânte. Să cânte ce vor».”

Tiberiu Iovan a tradus și conversația Ceaușesților cu fiica lui Jivkov. „Au dat o masă la Neptun și Jivkov venise cu fiică-sa. După ce a murit nevastă-sa, a venit cu Ludmila și Ceaușescu și-a adus odraslele. Jivkov le zice: «Poftiți în Bulgaria», și Ceaușescu, el s-o scalde. «Nu, știți că e foarte ocupat, că e secretarul UTC și acolo e muncă serioasă.» (despre Nicu Ceaușescu - n.n.). Oricum ea a făcut foarte mult bine în Bulgaria”.

În neputințele vizite și convorbiri dintre Ceaușescu și Jivkov, Tiberiu Iovan a avut o unică șansă de-a traduce un banc spus de Ceaușescu. „Că un bărbat care n-o ducea prea bine cu bărbăția s-a consultat cu medicii și așa i-au spus: ia lăptșor de matcă. Întrebare care e rezultatul, a zis «băzâie, dar nu înțeapă». S-a amuzat bulgarul? Probabil, ce era să facă!”

Altă „chestie nostimă” s-a petrecut în trenul prezidențial. Călătoreau pentru o vânătoare organizată de dragul „prieteniei româno-bulgare”. Se ducea culcare și stabilesc întâlnirea pentru micul dejun în vagonul salon pentru o anumită oră. Când m-am prezentat, Ceaușescu era singur, nu m-a observat. Avea un radiofon Grundig, pe atunci era o raritate. Asculta un imn patriotic ceva, dar nu știu cum, cu «lancale, mare» și acompania de el. Vocea lui - să te sperii! Ce-a tresărit când m-a văzut! La el patriotismul era autentic, nu era de paradă!”

Lavinia BETEA

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Stai pe aproape că bagă ouă la Androne

321280
10.11.1989
22/25
U.M. 0800/112

Note. Lt. col. Deleanu Vasile: Am stabilit consemn extins cu „T” la Dir. și la acest telefon. Pe acest Mircea îl vrea „Iorgu” pentru un canal? Să-l chemăm înainte sau după „Iorgu” pe acest Mircea.

Anunțat Lt. col. Deleanu azi 10.11.1989.
Ora 8.20

***

„Iorgu”

La ora 21:24 de pe post se formează nr. 104040 - Ambasada Americană, dar i se întrerupe convorbirea.

Ora 21:30 chemat.
Leti îi spune lui Nuți că soțul ei i-a trimis două creme pe care i-a pus vama 120 de lei.

Nuți o întreabă cum să ia legătura cu Mircea. Leti îi spune că va veni mâine pe la ea, după care arată că a folosit deja din cremă. Nuți îl reproșează (rând ilizibil) vrea (?) trebuia să i-o dea lui Mircea.

În continuare are loc dialogul:
L: Dacă nu vrea, ce să-i fac. A zis că mâine lucrează și oricum, când e în zonă pe aici trece, pe aici pe sus. Dar ce ți-a venit de ai, așa... (nu continuă M.R.) Te-ai întâlnit cu el?
N: Nu, nu.

L: Da?
N: Vorbim și noi discuții să ne aflăm în treabă.

L: Dar ce? Spune dracului, ce este?
N: Ești nebună, doamnă? Ce faci?
L: Hai că cred că nu ești sănătoasă.
N: Sau nu mai faci?
L: Păi nu mai fac nimic.
N: Bine. Vezi că Nelu, a zis băiatul că a vândut ăla care era moarte de om. Așa că stai pe aproape că bagă ouă la Androne.

Notă lt.col. Deleanu Vasile: Nuți a intrat în jocul lui „Iorgu”, el, asemeni Mircea, șofer la ITB

***

Ministerul de Interne
Securitatea județului Constanța
Serviciul I
Nr.110/D.I./0013391/10.11.1989

Câte M.I. Securitatea Municipiului București, Serviciul 110

Conform ordinului Direcției I-a, alăturat vă trimitem în original scrisoarea adresată de Luga Dumitru din București, obiectivele noastre Scaletschi Eliza, din Constanța. Materialul a fost reținut din circuitul poștal.
O xerox copie de pe acest material a fost înaintată la Direcția I-a Serviciul I.

Adjunct al șef Securității
Colonel Papuc Gheorghe
șef al Serviciului I
Maior Dinu Ionel

Note: Tov. cpt. Veltănescu, în cooperare cu unitatea specială „S” să se analizeze posibilitatea re(?) pentru a putea fi folosite în procesul documentării.

Col. Anghel Ion
17.11. Primit col Deleanu Vasile

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Luga, provenit din arhiva CNSAS

***

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
UM 0672-București
Nr. 2/00484587 din 11.11.1989
Către Direcția a III-a (indicativ 311 NS)
Notă privind filialul obiectivului Sergiu, efectuat în ziua de 9 noiembrie 1989, între orele 0:00-24:00
Activitatea obiectivului

În imobil lumina s-a stins la orele 0:25. S-a aprins la orele 5:30.

La orele 8:20 a plecat de-acasă cu pas grabit; a mers și a făcut cumpărături de la magazinele din apropierea locuinței (pâine, varză albă, roșii de seră, cârnați de 38 de lei kg) și s-a întors acasă unde a intrat la orele 8:40.

Între orele 13:30-13:37 a plimbat câinele.

Mențiuni
Între orele 8:30-14:30, respectiv între orele 9:00-14:45 la locuința sa au fost Sandu Ion și Barbu Gh., muncitori de la ICRAL, între orele 13:40-13:45 Săbiescu Ion, maistrul la aceeași întreprindere.
La orele 13:10 factorul poștal a adus presa.

Între orele 12:15-13:00 a fost vizitat de Sile.

Comandantul unității (ilizibil)
Șeful serviciului (ilizibil)
Document din volumul:
Dosarul Brucan, Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iasi, Editura Polirom, 2008, p. 718-717

Ludmila Jivkov sau destinul tragic al unei fiice de dictator

Ludmila a avut un sfârșit tragic. Se afla într-un impas. Pe măsură ce urca eșaloanele partidului, ura împotriva ei era și mai mare. Anturajul tatălui nu accepta acest amestec ciudat de explozie de convingeri pro occidentale și pasiunea pentru hinduism. Pe de altă parte, nu avea un limbaj comun cu nici unul dintre „țărășii moscoviți de rangul ei, membru al Biroului Politic sau ministru. În ceea ce privește intelectualii bulgari democrați, aceștia erau în mod natural respinși de apartenența ei la dinastia domnitoare și la partid, care mai era afișată și în mod ostentativ și provocator. Pentru că, pe moment, Ludmila nu avea alt merit decât acela de a fi fiica stăpânului țării: fără această legătură familială, nu ar fi ajuns niciodată în posturi atât de importante.

Totul s-a terminat foarte prost. Probabil că depeșele ambasadelor sovietice și mai ales cele ale agenților, trimise cu regularitate la Moscova, aveau un caracter din ce în ce mai alarmant. Eu însumi i-am văzut de mai multe ori pe diplomați străngând din buze, lăsând capul în jos și pândind ușor la față când auzeau numele Ludmillei, chiar și când era vorba despre năzbății anodine. Nu-i fuseseră ăierate legăturile cu Gheorghe Markov. Pe de altă parte, Ludmila nu putea să nu cunoască mecanismul asasinării lui. A fost acuzată că voia să „îndepărteze Bulgaria de comunitatea socialistă”. Adjunctul lui Andropov, general colonel Filipp Bobkov, a scris în Memorile lui, editate de pe la mijlocul anilor '90: „Unii bulgari (adică informatorii secreți ai Moscovei, A.V.), ne-au semnalat că purtarea Ludmillei Jivkova submina autoritatea partidului”. Situația era cu atât mai complicată, cu cât, conform unei decizii luate de tatăl ei, Ludmila trebuia să-i urmeze în funcție. Ceea ce nu era posibil decât cu condiția ca transmiterea

puterii să se facă în timpul vieții lui Tudor Jivkov. Lupta s-a dat atunci pe terenul medicinei. Ludmila a început să aibă niște stări de rău foarte ciudate. Mai ales în cursul călătoriilor în străinătate. Din motive misterioase, pe care nimeni nu a încercat să le elucideze vreodată, era tratată nu de medici bulgari sau locali, ci de confrăți lor sovietici, care se aflau acolo ca din întâmplare. Nimeni nu le-a cerut vreodată diplomele, nici nu le-a verificat titlurile. Avem toată îndreptățirea să credem că erau „specialiști de mare competență”.

Ultima criză a survenit în ziua de 20 mai 1981, la reședința prezidențială din Boiana, lângă Sofia. Peste câteva zile, Ludmila trebuia să sărbătorească împlinirea a 39 de ani. Nu era nimeni lângă ea, cu excepția unei cameriste, care locuia în una dintre încăperile îndepărtate, și două gărzi de corp în grădină. Ambulanței de reanimare i-a trebuit două ore să ajungă. I se spărșe un pneu pe drum, cu totul din întâmplare, bineînțeles. Medicii au găsit-o pe Ludmila moartă.

Anunțul morții ei a apărut cu două zile mai târziu. A fost publicat raportul autopsiei, semnat de patru persoane, printre care și unchiul Ludmillei, Athanase Maleiev, care se afla la un congres în Italia în momentul decesului. Era clar că o minciună atât de flagrantă și ușor de combătut nu deranja pe nimeni. Printre experții care și-au pus semnătura pe acest document, nici unul nu era medic legist: era ceva care sărea în ochi, dar camarazii nu pareau deloc stânjeniti de acest detaliu. Patru profesori afirmau în fața întregii Bulgarii că Ludmila murise în urma unei hemoragii cerebrale. Tatăl ei, în aparență atotputernic, nu s-a amestecat. Probabil că înțelegea mai bine decât oricine unde duceau firele acestei povești și ce-i rămânea de făcut. Abia după ce și-a pierdut puterea a mărturisit prudent în

Memoriile sale înregistrate: „Nu pot să afirm cu exactitate că moartea Ludmillei a fost naturală, poate că a existat o intervenție externă”. Atunci nu avea de ce să-i mai fie teamă, dar spaima e mai puternică decât rațiunea. Rămânând în Bulgaria, nu îndrăznește să spună un cuvânt în plus, dar nici să dezvăluie ce știa. Dar, pentru noi, ceea ce a spus e mai mult decât suficient.

Imediat după moartea Ludmillei, în toată Bulgaria a fost răspândit zvonul sinuciderii sale. Această versiune, deși nu foarte magliitoare pentru putere (de ce un membru al Biroului Politic, și fiica stăpânului țării, și-ar fi pus capăt zilelor?), trimite în planul doi idei mult mai supărătoare.

Mai târziu, camerista a spus că peruzeaua de la inel, de care Ludmila nu se despărțea niciodată, se albise cu puțin timp înainte de moartea ei. Proprietățile acestei pietre sunt legendare: ea pălește când proprietarul ei îngurgitează o otrăvă. Această calitate de a prezice moartea prin otrăvire este descrisă în poemul lui Orfeu „Pietrele”. După unele mărturii, Ludmila remarcase paloarea crescândă a inelului. Dar fatalismul ei o împiedicase să ia măsuri de precauție.

Să lăsăm totuși deoparte speculațiile mitologice pentru o acuzație mai serioasă, pe care a pronunțat-o Liubomir Levcev, președintele Uniunii Scriitorilor Bulgari din acea vreme și poet cunoscut în afara țării, un om foarte apropiat de Ludmila. „Spusele martorilor oculari nu au nimic comun cu ceea ce este notat în raportul medicilor. Chiar data și ora morții au fost falsificate”.

Arkadi Vaksberg, Laboratorul de otrăviri.
De la Lenin la Putin, Traducere în limba franceză de Nicolae Constantininescu, București, Pro Editură și Tipografie, 2007, p. 176-179

ARTICOLUL ZILEI

Vâltoarea

mași. Urmează „motor”? Nici vorbă, cel puțin deocamdată.

Regizorul Manole Marcus se apropie de actorul Eusebiu Ștefănescu, „gri din cap până în picioare”, inclusiv părul „sare și pipere”, îi împinge cu un bobarnac palaria spre ceață și îi scoate cravata de la gât. Nu e în regulă nodul. Regizorul migălește câteva clipe, răsucind cu degete libace panglica subțire a cravatei. În sfârșit, se declară mulțumit și rostește: „Liniește, repetăm!” Gustav (Eusebiu Ștefănescu) o însoțește spre o masă retrasă pe corespondența ziarului. „Unsere Zeitung”, Brigitte von Keller (Victoria Cocias, actrița de la Teatrul Nottara din Capitală). Brigitte pășește cu eleganță, privind pe deasupra capetelor cu un aer absent. Poartă o rochie lila cu negru, pălărie, un pardesiu

subțire și, în jurul gâtului, înfășurate neglijent, două vulpi polare. O apariție distinctă. „Vreau o modelare de aparat pentru Victoria, are tenul mai închis decât al lui Eusebiu”, se adresează operatorului Sorin Ilieșiu echipei lui, adică asistenților de imagine Mihai Cocias și Mihai Mihăilescu, maștrilor de lumină Gheorghe Valentin și mașinistului Liviu Tănase.

De la secretara de platou Cornelia Ștefan află că se pregătește pentru filmare cadrul 126/secvența 24. „Trebuie ridicat reflectorul mai sus, din țigă. Se vede în oglindă”, remarcă operatorul. Brigitte von Keller, Gustav și Ștefan Rotaru, reporter al ziarului „Prezentul” (în rol Florin Zamfirescu) au răgaz, „să bea o țigară de tutun”. Florin Zamfirescu, într-o vervă de zile mari, povestește amintiri din vremea studenției. Actorul Ion Manolescu i-a fost îndemn și crez în carieră și îl păstrează în bibliotecă imprimări, file dintr-un jurnal inedit al maestrului, fotografii.

Cinema, nr. 11/1989

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,9 LEI

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la choșcemi sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Relatări inconsistente despre România, în presa sovietică

Deși încăpățănarea României de a respinge reforma este departe de a fi pe placul conducerii sovietice, oficialii URSS critică rareori evenimentele din România. Astfel, a fost deosebit de surprinzător când Nikolai Șislin, un ideolog sovietic de la conducere, a declarat într-un interviu pentru *Liberation* că el consideră România un laborator în care are loc, un experiment greșit. „Șislin și-a întărit observația critică prin aceste cuvinte: „Nu le repetați asta românilor căci vor fi mahniti”.

Asemenea comentarii candidă sunt de obicei evitate în comunicatele de presa oficiale. De exemplu, după ultima sa vizită la Moscova, ministrul de Externe român Ioan Totu a vorbit despre o „atmosfera de sinceritate, colaborare și prietenie” o frază care a sugerat existența unor dezacorduri dar care a rămas în limitele vocabularului diplomatic. Deși comunicatul s-a referit vag la „spiritul noii gândiri politice” el s-a axat pe aspecte economice, unde divergențele sunt mai ușor de reglat. Cei doi miniștri au subliniat în special importanța cooperării economice, insistând asupra nevoii de a intensifica legăturile și schimburile comerciale.

Potrivit unui articol recent din *Izvestia*, dependența creșterii economice a României față de URSS a fost depășită de „dificultățile pe care aceasta le-a traversat la începutul anilor 80” când lipsa materiilor prime, a electricității, a petrolului au devenit acut iar „comercializarea pe scară largă a produselor românești pe piețele vestice a eșuat.” Exporturile de energie sovietică spre România au scăzut dramatic iar gazele naturale au devenit cel mai important obiect de tranzacție de pe piața româno-sovietică. Potrivit unui acord semnat acum cinci ani, România contribuie cu echipament și forță de muncă la construirea unei stații de extracție în Turkmenistan. Uniunea Sovietică mai plănuiește să exploateze un alt depozit de gaze naturale din regiunea Astrahan, cu sprijin românesc. În schimb, România va primi până la 7,3 miliarde de metri cubi de gaze naturale pe an, „dacă instalația nu se defectează”, potrivit unei glume pe care corespondentul *Izvestia* pretinde că a auzit-o la București.

Alte bunuri importate din URSS sunt plătite fie în valută forte, fie în bunuri de care Moscova are nevoie. Potrivit *Izvestia*, importurile din România, ajutate la aprovizionarea pieței sovietice cu câteva bunuri de consum și produse alimentare” fapt ce sună destul de cinic pe fondul severei raționalizări a acestor bunuri, în România.

Uniunea Sovietică vrea să grăbească integrarea economică în CAER printr-o mai strânsă coordonare a planurilor economice naționale și prin colaborarea directă între întreprinderi din diferite state membre. Pe de altă parte, cooperarea culturală sovieto-română nu pare prea înfloritoare. Potrivit Radio București, vizitatorii la o expoziție de carte românească la Moscova, parte a extrem de mediatizatei „Zile ale culturii române în Uniunea Sovietică”, au asistat la acest spectacol: „Locul central este rezervat operelor ce ilustrează gândirea socio-politică, economică și filozofică a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Opere științifice ale tovarășei Academician Doctor Inginer Elena Ceaușescu sunt, de asemenea, expuse. Mai poate fi văzut volumul „Vizitele oficiale și de prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășei Elena Ceaușescu în Uniunea Sovietică.”

Pravda – jumătăți de adevăr

Din august 1988, corespondentul *Pravda* la București a fost Vladimir Vedraško, care a relatat despre scena politică din România. De câte ori alege să descrie viața de zi cu zi din România, el evită de obicei subiectele controversate cum ar fi raționalizarea mâncării sau cozile din fața fiecărui magazin. În schimb, el scrie despre restaurante la modă în București, care cu greu sunt accesibile românului obișnuit. Judecând după câteva remarci ocazionale, se pare că este cât se poate de în temă cu ceea ce se petrece în România. „Nu scriu despre alimente. Nu se prea găsește. În magazinele de aici. De exemplu orez și făina nu se vând la liber. Nu am îndrăznit să-mi întreb gazdele (el a fost invitat prin intermediul unor contacte semi-oficiale, o tânără familie de români) de unde obțin mâncarea cu care mă servesc.”

Vremuri noi

„Novoe Vremia” („Vremuri noi”), un săptămânal sovietic de afaceri externe, a fost una dintre primele publicații care au aruncat o privire critică asupra situației din România. La începutul lui noiembrie 1984, pe când Constantin Cerneko încă își ocupa funcția, în revistă s-a scris despre probleme serioase în economia românească, într-un articol publicat în ajunul celui de-al 13-lea Congres al Partidului Comunist Român (PCR). De atunci, au mai apărut câteva articole critice despre România. Anul acesta, totuși, revista a marcat Ziua Națională a României laudând România ca și-a plătit datoria externă. Într-un articol intitulat „De la datornic, la creditor”, Cezar Ciobanu a descris experiența românească drept „unică și demnă de tot respectul” și „instructivă” mai ales cu privire la „situația datoriei externe în Uniunea Sovietică.” El a acuzat Vestul că încearcă să „provocă schimbări în republici” prin presiuni economice și a adăugat că luna de miere financiară a României cu Vestul a avut viață scurtă. Deși a menționat că plata datoriei a fost însoțită de măsuri care „au limitat consumul de energie, petrol și materii prime” și de o „stricată raționalizare a unor produse alimentare”, pe ansamblu, afirmațiile despre România au fost entuziaste.

După alte două numere, însă, *Novoe Vremia* a publicat un raport care critică reconstrucția centrului bucureștean. Albert Pin, corespondentul său special a găsit similitudini între reconstrucția Bucureștiului din 1984 încoace și distrugerea cartierului moscovit Old Arbat, în anii 1960, când vechi clădiri, parte a istoriei noastre, au fost demolate fără a sta prea mult pe gânduri, doar cu scopul de a permite construirea bulevardului Kalinin și pentru a fi aliniate blocuri înalte cu apartamente-cuți care ar reprezenta progresul tehnologic și prestigiu epocii.

Făcând turul noului bulevard al Victoriei Socialismului din București, jurnalistul sovietic a notat că: „Memoria mea e incapabilă să reconstruiască tabloul pe care l-am văzut aici în timpul primei mele vizite, în București, în anii 1980. Chiar și clădirile care au fost lăuate intacte arată diferit astăzi. De exemplu, ved Palatul Marii Adunări Naționale construit la începutul secolului al XX-lea în vârful unui deal și alături Biserica Patriarhiei construită la mijlocul secolului al XVII-lea. Nu pot decât să regret că noua structură a rupt armonia vechiului ansamblu.”

O voce distinctă, la Riga

O publicație care are o atitudine constant critică față de România este *Sovetskaia Molodet* din Riga. În iunie, cotidianul a tipărit în întregime textul scrisorilor adresate, în martie, lui Ceaușescu de către cei șase foști oficiali ai PCR. Scrisoarea îl critică pe Ceaușescu și politica sa și a fost însoțită de un comentariu deosebit de dur despre nemulțumirea crescândă a românilor față de regimul care nu este capabil să le îndeplinească nevoile de bază. Sub titlu „Tara unde nimeni nu zăbâște”, *Sovetskaia Molodet* a publicat la 13 iunie traducerea în rusă a interviului cu poetul român Mircea Dinescu, publicat inițial în *Liberation*, în martie.

O altă serie de articole sunt așteptate să apară în presa sovietică în legătură cu cel de-al 14-lea congres al PCR care se va derula la 20-25 noiembrie.

Dan Ionescu
Radio Europa Liberă (Munchen) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafr. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

SALUTĂRI DIN... BOTOȘANI!

Ilustrată tipărită de Editura Meridiane și difuzată de Poșta Română

ÎNVIINGĂTOARE CU DINAMO, CRAIOVA DĂ STARTUL REVOLUȚIEI ÎN CAMPIONATUL INTERN

Cea de-a 11 etapă a Diviziei A avea să aducă primul soc major al turului de campionat. La Craiova, în fața a aproximativ 45.000 de spectatori care luaseră cu asalt „Centralul”, Universitatea avea să se impună în fața lui Dinamo cu 1-0, grație golului marcat de Gigi Ciurea în minutul 34. Privită de acum, performanța nu pare ieșită din comun, dar partidele cu formația din Șoseaua Ștefan cel Mare depășiseră de multă vreme spațiul terenului de joc. „Alb-roșii” erau reprezentanții temutului Minister de Interne, aflându-se sub directă protecție a și mai temutului Tudor Postelnicu, iar presiunile și influențele înaintea de meciuri constituiau un mod de lucru pentru clubul bucureștean.

Deloc iubită nici pe atunci în Oltenia, Dinamo avea să se convingă repede de tensiunea cu care craiovenii așteptau meciul. Antrenorul Universității din acea perioadă, Sorin Cârțu, își amintește că Ioan Andone, titular în defensivă, „câștilor”, s-a speriat când a văzut reacția spectatoșilor încă de la încălzire. „Dinamo a venit la Craiova la trei zile după ce ridiculizase în Ștefan cel Mare pe Panathinaikos, cu 6-1, așa că nu se gândea nimeni că vor avea probleme la Craiova. Mai mult decât atât, în ultimii ani de dinainte de '89, Universitatea nu prea mai își propunea să-i pună probleme lui Dinamo, iar Craiova devenise un loc unde se dădeau puncte. Cu toate acestea, în același tur noi dădusem deja un semn de independență, învingând Victoria, echipa Securității, chiar la București, iar rezultatul a fost că meciul cu Dinamo tribunele gemeau de lume cu mai mult de o oră înainte. Tîn minte că am vorbit cu Andone atunci, iar el era absolut șocat de atmosfera de pe stadion, cîcă niciodată nu mai văzuse așa ceva”, a spus Cârțu.

După cum își amintește tehnicianul, meciul a avut o istorie aparte. „Primele cinci minute nu s-a jucat fotbal absolut deloc, ci au fost numai intrări tari, faulturi, scrăpnete de tîbi și jucători rămași pe gazon. După aceea s-a mai liniștit atmosfera cît de cît, iar partida a devenit una foarte bună. Dinamo

Gică Popescu a fost unul dintre cei mai buni jucători ai Universității contra lui Dinamo FOTO: Gică Popescu – VIAȚA MEA

avea o linie de mijloc absolut colosală, cu Lupescu, Sabău, Mateuș și Lupu, evoluând în 4-4-2. Cred că aici a stat cheia victoriei noastre, deoarece i-am cerut lui Bica să-i facă marcam pe la om pe teren lui Mateuș, care era într-o formă senzațională atunci. N-a mișcat mai deloc, iar Gică Popescu, Săndoi și Adrian Popescu s-au descurcat excelent tot meciul. A dat gol

Ciurea, iar după pauză Dinamo a venit peste noi, dar n-au avut ocazii mari”, a mai zis „Sorinaccio”.

Victoria Universității l-a iritat din cale afară pe Mircea Lucescu. După meci, antrenorul dinamovist s-a supărat pe Sorin Cârțu, căzându-i greu faptul că fusese învins de un tehnician care de abia deprindea tainele meseriei. „A fost foarte supărat, nici n-a vrut să mai stea de vorbă cu mine. Pe undeva îl înțelegea, că îl bătuse un puști în ale antrenorului. La câteva zile mai târziu, după ce naționala României s-a calificat la Campionatul Mondial după partida cu Danemarca de la București, ne-am nimerit între patru ochi și am stat de vorbă. Lucescu mi-a reproșat că ne-am bătut așa tare cu el ca să tragem pentru Steaua. I-am spus atunci: «Nea Mircea, să vezi cum o să joc și cu Steaua și după aia să-mi bați obrazul, dacă o fi cazul». După cum se știe, ne-am dus pe Ghencea și am bătut cu 2-1. A doua zi m-a sunat Mircea Lucescu, care și-a cerut scuze pentru ce mi-a zis după meciul cu Dinamo”. Totodată, tehnicianul își amintește că după victoria cu Dinamo n-au urmat nici un fel de represalii, lucru destul de ciudat. „Dinamo era Dinamo. Aveau metodele lor atât înainte de meciuri, cât și după ele. Puteau să-ți facă probleme, sunau acasă, te amenințau că există nu știi ce dosare despre tine, că știau că mai aduceam și noi un video sau o cafea de prin deplasări, genul acesta de lucruri. De data asta, n-am simțit nimic. Cred că au fost presiuni înainte de meci, dar la mine n-au ajuns. Mai important a fost faptul că nu s-a întâmplat nimic rău după ce a trecut meciul”, a mai povestit Sorin Cârțu.

UNIVERSITATEA: Boldici – Mănăilă ('80 C. Gheorghie), Gh. Popescu, Săndoi, Ad. Popescu – Ciurea, N. Zamfir, Bica, Olaru – P. Bădea, Pigulea ('61 Neagoie), Antrenor: Sorin Cârțu.

DINAMO: Stelea – Mihăescu ('67 Doboș), Andone, Rednic, Klein – Lupescu, Sabău, Mateuș, Lupu – Vaiscovici ('42 D. Timofte), Răducioiu. Antrenor: Mircea Lucescu.

Dragoș STOICA

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RDG: record de viteză

comunist își dă demisia și își asumă întreaga „responsabilitate”.

Mai mult decât în Polonia și Ungaria, presiunea cea mai mare pentru înlocuirea oamenilor și mai ales a instituțiilor vine din partea societății. Pe-restroika lui Gorbaciov a fost și mai este încă criticată pentru că ar fi o revoluție „impusă de la nivel înalt”, chiar dacă am văzut un electorat sovietic care pur și simplu s-a năpustit pe calea democratizării care le-a fost deschisă. În Germania de Est se întâmplă invers, cetățenii sunt aceia care pur și simplu au forțat niște uși pe care puterea nu avea nici cea mai mică intenție să le întredeschidă măcar.

Caile tranziției

Este o situație cu totul și cu totul originală într-o Europă în care se pun două întrebări esențiale. Prima este

dacă vreo autoritate politică va putea sau nu să preia într-un scurt timp inițiativa sau dacă va putea măcar să preia controlul asupra evenimentelor. Este destul de neclar, ținând cont de revendicările sutelor de mii de manifestanți care defilează la Berlin, Leipzig sau Dresda, de neîncrederea cu care este privit azi partidul comunist în ansamblul său, de riscul ca totul să se sfârșească cu un vid politic care nu va putea fi umplut de cei câțiva reformatori cunoscuți ai regimului. Oare este posibil ca o opoziție dispersată care nu are decât câteva săptămâni de existență să fie capabilă să preia frâiele?

Cealaltă întrebare vine în mod firesc din poziția pe care RDG-ul o ocupă în Europa. Mai întâi, deoarece „cortina de fier” sau ce a mai rămas din ea, desparte în mod artificial națiunea germană, fapt ce nu îi permite cancelarului Kohl să așeze o atitudine prudentă de

„neingerință” ci îl obligă, nici mai mult nici mai puțin, să le ceară conducătorilor est-germani să renunțe la monopolul puterii. În caz contrar îl va putea oare ierta electoratul său că a tăcut sau că nu a vorbit destul de limpede? Însă, chestiunea fundamentală pentru Est cât și pentru Vest este de a ști cum va arăta Germania în Europa de mâine. Mai poate cineva să neghe faptul că ideea reunificării a devenit cât se poate de actuală, chiar dacă până mai ieri era respinsă sub pretextul înțelept al nerealismului? Ideea a fost deja invocată de președintele Mitterrand la Bonn. Sir Leon Brittan, comisar european, nu se mai incurcă și propune de-a dreptul primirea Germaniei de Est în CEE. Domnul Kohl declară că „nimeni nu ar putea ignora un vot al tuturor germanilor în favoarea unității”. În mod straniu, un înalt funcționar al Comitetului Central al Partidului Comunist Sovietic, domnul Nikolai Șislin, fiind interbat cum vede rezolvarea la un moment dat a problemei divizării Germaniei, a răspuns pe 29 octombrie: „Prin dreptul de vot”.

Convergențe? Fără îndoială că ar fi o dovadă de prea mult optimism să credem asta. Partizanii menținerii status quo-ului în Europa Centrală sunt pe cale să fie priviți ca niște dinozauri pe cale de dispariție, și lucrurile s-au schimbat destul de mult pe continentul nostru încât să poată apărea o soluție de „tip Tiananmen”. Cu câțiva ani în urmă în Berlinul de Vest se spunea că „nu atât frontiera este importantă, cât ceea ce ea separă”. Afirmația dă de gândit, între ceea ce ar putea fi o Germanie divizată – în care partea occidentală își reafirmă cu orice ocazie atașamentul la comunitatea europeană – și o Germanie pe calea tranziției spre alt fel de raportare, dacă nu cumva spre un alt statut.”

InfoMina

tv 10 noiembrie 1989

19:00 Telegenial
19:30 În dezbatere: Tezele, ideile, orientările din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a CC al PCR

Victoria socialismului – perspectivă clară, luminoasă în rezolvarea problemelor fundamentale ale omenirii
Redactor Lucia Dumitrescu-Codreanu

19:50 Glorie, nepieritoare glorie! Cântec patriotice, revoluționare
20:05 România în lume
Crearea condițiilor dezvoltării economico-sociale a tuturor națiunilor, în primul rând a țării în curs de dezvoltare – parte inseparabilă a luptei pentru pace în lume
Documentar
Redactor Felicia Meleşcanu

20:25 În dezbatere: Documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român
Creșterea venitului național, continuarea politicii de repartizare rațională, judicioasă, între fondul de acumulare și cel de consum
Redactor Florica Rădulescu

20:45 Copiii cântă patria și partidul
Program literar-muzical-coreografic în interpretarea unor formați pionierești și ale șoimilor patriei, laureate ale Festivalului Național „Cântarea României”
Redactor Eugen Patriche

21:00 Tinerete – educație – spirit revoluționar
Școala – spațiu al cultivării nobilului sentiment al dragostei de țară
Documentar
Redactor Val Tebeica

21:20 Univers, materie, viață
Emisiune de educație materialist-științifică
Redactor Andrei Banc

21:50 Telegenial
22:00 Închiderea programului

anunțuri

VÂNZĂRI

Vând rochie albă cu podoabe și pietre semiprețioase deosebite, diferite bluze, rochii și fuste deosebite

Mașină cusut, tavă aramă, covor, cergă, mașină spălat, tacamuri, îmbrăcăminte, obiecte turism, casnice, lustre, lampadar, lămpi televizor, monument funerar

Blue jeans salopetă presăpăși 52-54, canadiana material creponat 54, cojoc 48 damă

CUMPĂRĂRI

Cumpăr parbriz față Renault 17 și hârtie foto color

Cumpăr monitor sau televizor color, eventual N.T.S.C

Cumpăr Spectrum Sinclair 64 K nou sau aproape nou

Cumpăr cablu înregistrare video 21 piciorușe – Jack

Grătar cu microunde, televizor color (monitor), ac climatizor, videocasete sigilate

vremea

În țară vremea a fost în general rece cu cer temporar noros. Pe alocur, nordul, centrul și estul țării au căzut ploii sub formă de averse și burniță. La munte a nins. Vântul a prezentat unele intensificări. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 10-14 grade, iar minimele între 1-9 grade. S-a semnalat ceață pe alocuri în sud-est și izolat în rest. În București, vremea a fost în general rece, iar cerul temporar noros. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări în cursul după-amiezii și spre seară. Temperatura maximă a fost cuprinsă între 16-16 grade, iar cea minimă în jurul valorii de 8 grade.

amintiri

O lecție utilă...

DELICIOASE ȘI HRĂNITOARE SINT PRODUSELE FABRICII DE Biscuți și Napolitane

BRĂILA

Diverse

- ORIZONTAL:** 1) Bine îngrijit. 2) Personaje literare – Localități. 3) Secție de gospodărie locativă – Asigură transportul în comun – Caraș-Severin în codul rutier. 4) Tudor Arghezi – Alărutat. 5) Editură bucureșteană – Notă muzicală. 6) Fluviu european – Îmbinat. 7) Miror – Cal rebusistic – Acesta (reg.). 8) Dărz – Împreună. 9) Măsură a timpului – Renunțări. 10) Metodă.

- VERTICAL:** 1) Mișcări expresive – În structura organismului. 2) Rânduiești. 3) Pământ – Plantă textilă – Trece montană. 4) În calculul suprafeței cerului – Aurel Vlaicu – Măsură agrară. 5) La fel (fem. pl.). 6) Înestrări – Se face din fructe. 7) Copăcei – Afirmație. 8) Cură – Deshidratat. 9) Semnături. 10) Încercată – Pană.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Informația Bucureștiului, 1989